

Nederland verdedigt zich

In 1939 had Nederland al honderd jaar alle oorlogen buiten de deur weten te houden. Zelfs in de Eerste Wereldoorlog van 1914-1918, toen de hele wereld in brand leek te staan, was Nederland neutraal gebleven. Nederland moest ook in de toekomst neutraal blijven, vond men. Ook al stond Europa opnieuw op springen.

Omdat de dreiging vanuit Duitsland steeds groter werd, kondigde de regering op 28 augustus 1939 de mobilisatie af. Driehonderdduizend mannen moesten het leger in. Er waren niet eens genoeg wapens voor zo veel militairen. Daarom werden er ook negentiende-eeuwse geweren en kanonnen uit musea gehaald. Die schrikten de Duitsers niet af: op 10 mei 1940 vielen ze – toch nog vrij onverwacht – Nederland binnen.

De Duitse troepen trokken langs de hele oostgrens ons land binnen. Bovendien werden Rotterdam en de vliegvelden in het westen van het land overvallen door enorme aantallen parachutisten. Nooit eerder had een leger gebruik gemaakt van complete eenheden parachutisten. De Nederlanders keken hun ogen uit bij het zien van de Duitse oorlogsmacht: zo veel vliegtuigen, zo veel tanks, zo veel troepen. En al het oorlogstuig was van een verbluffende kwaliteit.

Daar kon het Nederlandse leger maar bitter weinig tegenoverstellen. Het machtigste wapen was het water. De verdedigingslinies waren opgesteld achter de kanalen en rivieren en na de inval werden hele delen van Nederland onder water gezet om de Duitse troepen tegen te houden.

De weerstand van het Nederlandse leger was veel groter dan de Duitsers verwacht hadden. Ze dachten het hele land binnen een dag veroverd te hebben, maar dat viel tegen. Hun verliezen waren groot: 1600 parachutisten – Hitlers elitetroepen – werden als krijgsgevangenen naar Engeland afgevoerd, 525 vliegtuigen werden uit de lucht gehaald en enkele duizenden militairen sneuvelden. Bovendien hielden de Nederlandse troepen aan de Afsluitdijk en op de Grebbeberg dagenlang stand. Vooral de Grebbeberg bij Rhenen was van groot strategisch belang, want dat was de zwakste schakel in de verdedigingslinie van het westen van Nederland.

Maar al deze succesjes hielpen niet veel. De Duitse overmacht was te groot. Op 13 mei braken Duitse troepen door de linies bij Rhenen. Van de 2326 Nederlandse militairen die tijdens de meidagen van 1940 sneuvelden, vielen er bijna 400 op de Grebbeberg. De weg naar de grote steden lag nu open. En ook elders was de Duitse opmars niet te stuiten.

Op 12 mei was prinses Juliana met haar dochters voor de veiligheid naar

Engeland overgebracht. Toen op 13 mei bleek dat de situatie onhoudbaar was geworden, verliet ook koningin Wilhelmina Nederland. Het Nederlandse leger bleef weerstand bieden tot 15 mei.